

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 28.1.2008
COM(2008) 23 окончателен

2008/0019 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА .../.../ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно правната защита на компютърните програми

(Кодифицирана версия)

(представено от Комисията)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. В контекста на Европа на гражданите Комисията отдава голямо значение на опростяването и яснотата на общественото право с оглед по-голямата му разбираемост и достъпност за гражданина, на когото по този начин осигурява широки възможности да упражнява предоставените му специфични права.

Тази цел не може да бъде постигната, докато съществуват множество разпоредби, които след като са били изменяни неколккратно и често съществено, продължават да се намират отчасти в първоначалния акт, отчасти в последващите го изменящи актове. Необходимо е проучване и сравнение на голям брой актове, за да се установи кои са действащите разпоредби.

Поради това кодификацията на разпоредби, претърпели чести изменения, е от съществено значение за яснотата и прозрачността на общественото право.

2. Ето защо, на 1 април 1987 г., Комисията реши¹ да инструктира своите служби да извършват кодификация на всички законодателни актове най-късно след десетото им изменение, като подчерта, че това е минимално изискване и че в интерес на яснотата и разбираемостта на общественото законодателство службите следва да положат усилия да кодифицират текстовете, за които са отговорни, в още по-кратки срокове.

3. Заключениета на Председателството на Европейския съвет в Единбург от декември 1992 г. потвърди това², като в тях беше подчертано значението на кодификацията, която осигурява правна сигурност по отношение на правото, приложимо към даден момент по даден въпрос.

Кодификацията трябва да се извършва при стриктно спазване на обичайния обществен законодателен процес.

Предвид невъзможността за въвеждане на изменения по същество в актовете, предмет на кодификация, Европейският парламент, Съветът и Комисията решиха с междуинституционално споразумение от 20 декември 1994 г., че може да се прилага ускорена процедура за бързо приемане на кодифицираните актове.

4. Целта на настоящото предложение е да се извърши кодификация на Директива 91/250/ЕИО на Съвета от 14 май 1991 година относно правната защита на компютърните програми³. Новата директива ще замени различните актове, които са инкорпорирани в нея⁴; тя запазва напълно съдържанието на кодифицираните актове и се ограничава до тяхното обединяване, като внася единствено формални изменения, необходими за самото кодифициране.

¹ COM(87) 868 PV.

² Виж приложение 3 от част А на посочените заключения.

³ Изработено в съответствие със съобщението на Комисията до Европейския парламент и Съвета - Кодификация на *acquis communautaire*, COM(2001) 645 окончателен.

⁴ Виж приложение I, част А към настоящото предложение.

5. Настоящото предложение за кодификация беше изработено на основата на предварителна консолидация на текста, на всички официални езици, на Директива 91/250/ЕИО и изменящите я актове, с помощта на информационна система от Службата за официални публикации на Европейските общности. При промяна на номерацията на членовете съответствието между старата и новата номерация е посочено в таблица на съответствието, която се съдържа в приложение II към кодифицираната директива.

Предложение за

ДИРЕКТИВА .../.../ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

от [...]

относно правната защита на компютърните програми

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член ☒ 95 ☒ от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора²,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 91/250/ЕИО на Съвета от 14 май 1991 година относно правната защита на компютърните програми³ е била съществено изменена⁴. С оглед постигане на яснота и рационалност посочената директива следва да бъде кодифицирана.

¹ ОВ С, [...], [...], стр. [...].

² ОВ С, [...], [...], стр. [...].

³ ОВ L 122, 17.5.1991 г., стр. 42. Директива, изменена с Директива 93/98/ЕИО (ОВ L 290, 24.11.1993 г., стр. 9).

⁴ Виж приложение I, част А.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 2

- (2) Развитието на компютърните програми изисква влагането на значителни човешки, технически и финансови ресурси, а същевременно компютърните програми могат да бъдат копирани срещу нищожна част от разностите, необходими за самостоятелното им създаване.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 3

- (3) Компютърни програми играят нарастващо важна роля в широк кръг от индустрии и компютърно-програмната технология може съответно да се разглежда като имаща фундаментално значение за индустриалното развитие на Общността.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 4
(адаптиран)

- (4) Известни различия в правната защита, предлагана от законите на държавите-членки, имат непосредствени и отрицателни последици върху функционирането на ☒ вътрешния ☒ пазар по отношение на компютърните програми.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 5
(адаптиран)

- (5) Необходимо е да се отстранят съществуващите различия, които имат такива последици, и да не се допусне появата на нови такива, докато различията, които не засягат съществено функционирането на ☒ вътрешния ☒ пазар, не е необходимо да се отстраняват и да не се допуска появата на такива.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 6

- (6) Законовата рамка на Общността за закрила на компютърните програми може, съответно, на първо време, да бъде ограничена до предписанието, че държавите-членки следва да предоставят авторскоправна защита на компютърните програми като литературни произведения и впоследствие да установят субектите и обектите на закрила, изключителните права на които закриляните лица трябва да могат да разчитат, за да разрешават или забраняват определени действия и времетраенето на закрилата.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 7

- (7) За целите на настоящата директива изразът „компютърни програми“ включва програми в каквато и да е форма, включително и тези, които са инкорпорирани в хардуер. Този израз също включва и подготвителната проектна дейност, водеща до създаването на компютърна програма, при условие че естеството на подготвителната дейност е такова, че на един по-късен етап може да се получи компютърна програма от нея.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 8

- (8) С оглед критериите, които трябва да се прилагат за определяне дали една компютърна програма е оригинално произведение или не, никакви тестове няма да бъдат прилагани по отношение на качествените или естетическите достойнства на програмата.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 9

- (9) Общността е изцяло обвързана с поощряването на международна стандартизация.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 10, 11
и 12

- (10) Функцията на една компютърна програма е да се свързва и сработва заедно с други компоненти на компютърната система и с ползвателите и, за тази цел се изисква логична, а когато е уместно, и механична взаимовръзка и взаимодействие, за да се позволи на всички елементи от софтуера и хардуера да сработят с друг софтуер и хардуер и с ползвателите по всички начини, за които те са предназначени да функционират. Частите на програмата, които осигуряват такава взаимовръзка и взаимодействие между елементите на софтуера и хардуера, са обичайно известни като „интерфейси“. Функционалната взаимовръзка и взаимодействие е обичайно известна като „интероперативност“; като има предвид, че такава интероперативност може да бъде определена като способността за обмен на информация и съвместно използване на обменената информация.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 13, 14
и 15

- (11) За да се избегне всяко съмнение, трябва да се изясни, че се закриля само обективното изражение на една компютърна програма, и че идеите и принципите, заложи в който и да е елемент на програмата, включително и тези, които са заложи в интерфейсите, не се закрилят от авторско право по настоящата директива. В съответствие с този принцип на авторското право, идеите и принципите, залегнали в основата на логиката, алгоритмите и програмните езици, не се закрилят от настоящата директива. В съответствие със законодателството и съдебната практика на държавите-членки и международните конвенции за авторско право изразяването в обективна форма на тези идеи и принципи се закриля от авторското право.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 16

- (12) По смисъла на настоящата директива изразът „наемане“ означава предоставянето за ползване за ограничен период от време и с търговска цел на компютърна програма или нейно копие; като има предвид, че този израз не включва публично заемане, което съответно остава извън обхвата на настоящата директива.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 17 и 18
(адаптиран)

- (13) Изключителните права на автора да не се допуска неразрешено възпроизвеждане на неговото произведение ☒ следва ☐ да бъдат предмет на ограничено изключение, в случая на компютърна програма, за да се позволи възпроизвеждането, технически необходимо за ползването на такава програма от лицето, което законно я е придобило. Това означава, че действията по зареждане и пускане, необходими за използването на копие от програма, която е законно придобита и действията по отстраняване на нейните грешки, не могат да бъдат забранени с договор; като има предвид, че при липса на специфични договорни разпоредби, включително когато бъде продадено копие от програмата, всякакво друго действие, необходимо за използването на копието от програма може да бъде извършвано в съответствие с нейното предназначение от законния притежател на това копие.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 19

- (14) Лицето, което има право да използва компютърна програма, следва да не бъде възпрепятствано да извършва действия, необходими за наблюдаване, изучаване или изпитване функционирането на програмата, при условие че тези действия не нарушават авторското право върху програмата.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 20, 21, 22, 23 и 24 (адаптиран)

- (15) Неразрешеното възпроизвеждане, превеждане, преработка или преобразуване на формата на кода, в която копие от компютърна програма е било предоставено, представлява нарушение на изключителните права на автора. Независимо от това могат да съществуват обстоятелства, когато такова възпроизвеждане на кода и превеждането на формата му са единственият възможен начин за получаване на необходимата информация, за да се постигне съвместимост на самостоятелно създадената програма с други програми. Трябва поради това да бъде взето под внимание, че само при такива ограничени обстоятелства извършването на действията за възпроизвеждане или превеждане от името на или от лице, което има право да използва копие от програмата, е законно и съвместимо с лоялната практика и трябва заради това да се приеме, че не е необходимо разрешението на носителя на права. Целта на това изключение е да направи възможно свързването на всички компоненти на една компютърна система, включително тези на различни производители, така че те да могат да работят заедно. Това изключение от изключителните авторски права не може да се използва по начин, който да накърнява законните интереси на носителя на права или който противоречи на нормалното използване на програмата.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 25
(адаптиран)

- (16) За да остане в съответствие с разпоредбите на ☒ Директива 2006/116/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за срока на закрила на авторското право и някои сродни права⁵ ☒, срокът на закрила трябва да бъде животът на автора и ☒ седемдесет ☒ години от 1 януари на годината, следваща смъртта му, а в случай на анонимни или псевдонимни произведения, ☒ седемдесет ☒ години от 1 януари на годината, следваща годината, когато произведението е ☒ е законно предоставено на публиката ☒.

⁵ ОВ L 372, 27.12.2006 г., стр. 12.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 26
(адаптиран)

- (17) Закрилата на компютърните програми по авторскоправните закони не следва да засяга прилагането на други форми на закрила, когато това се налага. Всякакви договорни клаузи, които противоречат на ☒ разпоредбите на настоящата директива в съответствие с декомпиляция ☒ или на изключенията, предвидени ☒ от настоящата директива що се отнася до изготвянето на резервно копие, наблюдение, изучаване или изпитване на функционирането на програмата ☒, са нищожни.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 27
(адаптиран)

- (18) Разпоредбите на настоящата директива не засягат прилагането на нормите за конкуренцията по членове ☒ 81 ☒ и ☒ 82 ☒ от Договора, ако водещ доставчик откаже да предостави информация, която е необходима за интероперативността, така както е определена в настоящата директива.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 28

- (19) Разпоредбите на настоящата директива следва да не засягат влезите в сила специфични изисквания на законодателството на Общността, с оглед публикуването на интерфейси в телекомуникационния сектор или решения на Съвета относно стандартизацията в областта на информационната технология или телекомуникациите.

↓ 91/250/ЕИО съобр. 29

- (20) Настоящата директива не засяга дерогациите, предвидени съгласно националното законодателство в съответствие с Бернската конвенция по въпроси, необхванати от настоящата директива.

↓

- (21) Настоящата директива не следва да засяга задълженията на държавите-членки относно сроковете за транспониране в националното право на директивите, които са посочени в приложение I, част Б,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Обект на закрила

1. В съответствие с разпоредбите на настоящата директива, държавите-членки закрилят с авторско право компютърните програми като литературни произведения по смисъла на Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения. За целите на настоящата директива, изразът „компютърни програми“ включва техния подготвителен проектен материал.
2. Закрилата в съответствие с настоящата директива се прилага по отношение на обективизираната в каквато и да е форма компютърна програма. Идеи и принципи, които са заложиени в който и да е елемент на компютърна програма, включително тези, които са заложиени в нейните интерфейси, не се закрилят от авторско право по настоящата директива.
3. Компютърна програма се закриля, ако е оригинална в смисъл, че е собственото интелектуално творчество на автора. Никакви други критерии не са приложими за определяне пригодността и за закрила.

⊗ 4. Разпоредбите на настоящата директива се прилагат и за програмите, създадени преди 1 януари 1993 г., без да се засягат каквито и да е сключени договори или придобити права преди тази дата. ⊗

Член 2

Авторство на компютърните програми

1. Авторът на компютърна програма е физическото лице или група от физически лица, които са създали програмата, или юридическото лице, определяно като носител на това право, съгласно законодателството на държавата-членка, където това е допустимо.

В случаите, когато колективните произведения се признават от законодателството на държавите-членки, за автор се счита лицето, което по законодателството на тази държава се счита за създател на произведението.

2. Изключителните права върху компютърна програма, създадена съвместно от група физически лица, им принадлежат общо.

3. Когато компютърната програма е създадена от служител в изпълнение на неговите задължения или по указания, дадени от неговия работодател, работодателят е изключително оправомощен да упражнява всички имуществени права върху програмата, освен ако друго не е предвидено по договор.

Член 3

Бенефициери на закрилата

Закрила се предоставя на всички физически или юридически лица, които отговарят на изискванията по националното авторскоправно законодателство, приложимо за литературните произведения.

Член 4

Ограничени действия

1. При условията на членове 5 и 6 изключителните права на притежателя на право, по смисъла на член 2 включват правото да извършва или да разрешава:

- а) постоянното или временното възпроизвеждане на компютърна програма по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти. Доколкото зареждането, изобразяването на екран, изпълняването, предаването на разстояние или съхраняването на компютърната програма изискват такова възпроизвеждане, такива изискват разрешението на носителя на правата;
- б) превеждането, преработката, обработката и всякакво друго изменение на компютърна програма и възпроизвеждането на съответните резултати, без да се накърняват правата на лицето, което изменя програмата;
- в) всяка форма на разпространение сред обществото, включително отдаването под наем на оригинална компютърна програма или на копия от нея.

2. Първата продажба в Общността на копие от програмата от притежателя на права или с негово съгласие изчерпва правото на разпространение в Общността върху това копие, с изключение на правото на контрол върху по-нататъшното отдаване под наем на програмата или на копие от нея.

Член 5

Изключения от ограничените действия

1. При липсата на специфични договорни разпоредби, действията посочени в член 4, параграф 1, букви а) и б), не изискват разрешението на притежателя на права, когато те са необходими за използването на компютърната програма от лицето, което законно я е придобило в съответствие с предназначението ѝ, включително за отстраняване на грешки.
2. Изготвянето на резервно копие от лице, което има право да използва компютърната програма, не може да бъде ограничено с договор, доколкото това е необходимо за използването.
3. Лицето, което има право да използва копие от компютърна програма, има право без разрешението на носителя на права да наблюдава, изучава или изпитва функционирането на програмата, за да определи идеите и принципите, които са заложили в който и да е елемент на програмата, ако извършва това, докато осъществява всяко от действията, които има право да извърши, по зареждане, изобразяване на екран, изпълняване, предаване на разстояние или съхраняване на програмата.

Член 6

Декомпиляция

1. Разрешение на притежателя на права не се изисква, когато възпроизвеждането на кода и превеждането му от една форма в друга по смисъла на член 4, параграф 1, букви а) и б) са единственият възможен начин за получаване на информацията, необходима за постигане на съвместимостта на самостоятелно създадена компютърна програма с други програми, при условие че се спазват следните изисквания:
 - а) тези действия се извършват от лицензополучателя или от друго лице, което има право да използва копие от програмата, или от тяхно име от лице, упълномощено да извърши това;
 - б) информацията, необходима за постигането на съвместимост, не е била преди това вече предоставена на лицата, посочени в буква а); и
 - в) тези действия се отнасят до части от оригиналната програма, които са необходими, за да се постигне съвместимост.
2. Разпоредбите на параграф 1 не позволяват информацията, получена по този начин:
 - а) да се използва за цели, различни от тази, за постигане на интероперативност на самостоятелно създадена компютърна програма;
 - б) да бъде предоставена на други, освен когато това е необходимо за съвместимостта на самостоятелно създадената компютърна програма; или

- в) да се използва за развитието, производството или търгуването на компютърна програма, съществено сходна в нейната обективизирана форма или за всякакво друго действие, което нарушава авторско право.

3. В съответствие с разпоредбите на Бернската конвенция за закрила на литературни и художествени произведения, разпоредбите на този член не могат да се тълкуват по начин, който позволява прилагането им да се използва за неоснователно накърняване на законните интереси на носителя на права или да влизат в противоречие с нормалното използване на компютърната програма.

Член 7

Специални мерки за закрила

↓ 91/250/ЕИО (адаптиран)

1. Без да се засягат разпоредбите на членове 4, 5 и 6, държавите-членки предвиждат, в съответствие със своите национални законодателства, подходящи мерки срещу лице, което извършва някои от ☒ следните ☒ действия:

↓ 91/250/ЕИО

- а) каквото и да е действие по пускането в обращение на копие от компютърна програма, като знае или има основание да предполага, че то е незаконно копие;
- б) притежаването с търговски цели на копие от компютърна програма, като знае или има основание да предполага, че това копие е незаконно;
- в) всяко действие по пускането в обращение или притежаването с търговски цели на всякакви средства с единствено предназначение да улеснят непозволеното отстраняване или разстройване на всякакви технически устройства, които са използвани за закрила на компютърна програма.

2. Всяко копие на компютърна програма, което нарушава авторското право, подлежи на отнемане в съответствие със законодателството на съответната държава-членка.

3. Държавите-членки могат да предвидят отнемането на всички средства, посочени в параграф 1, буква в).

Член 8

Продължително прилагане на други правни разпоредби

↓ 91/250/ЕИО (адаптиран)

Разпоредбите на настоящата директива не накърняват каквито и да е други правни разпоредби, като тези, отнасящи се до патентните права, търговските марки, нелоялната конкуренция, търговските тайни, закрилата на полупроводникови стоки или договорното право.

Всякакви договорни разпоредби, противоречащи на член 6 или на изключенията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3, са нищожни.

Член 9

☒ Уведомление ☒

Държавите-членки съобщават на Комисията разпоредбите от националното законодателство, ☒ приети ☒ в областта, уредена с настоящата директива.

↓

Член 10

Отмяна

Директива 91/250/ЕИО, изменена с директивата, посочена в приложение I, част А, се отменя, без да се засягат задълженията на държавите-членки относно сроковете за транспониране в националното право на директивите, които са посочени в приложение I, част Б.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение II.

Член 11

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

↓ 91/250/ЕИО (адаптиран)

Член 12

⊠ Адресати ⊠

↓ 91/250/ЕИО

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на [...]

За Европейския парламент:
Председател
[...]

За Съвета:
Председател
[...]

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Част А

Отменената директива и нейното изменение (посочени в член 10)

Директива 91/250/ЕИО на Съвета
(ОВ L 122, 17.5.1991 г., стр. 42)

Директива 93/98/ЕИО на Съвета
(ОВ L 290, 24.11.1993 г., стр. 9)

Единствено член 11, параграф 1

Част Б

Срокове за транспониране в националното право (посочени в член 10)

Директива	Срок за транспониране
91/250/ЕИО	31 декември 1992 г.
93/98/ЕИО	30 юни 1995 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

Директива 91/250/ЕЕС	Настоящата директива
Член 1, параграфи 1, 2 и 3	Член 1, параграфи 1, 2 и 3
Член 2, параграф 1, първо изречение	Член 2, параграф 1, алинея първа
Член 2, параграф 1, второ изречение	Член 2, параграф 1, алинея втора
Член 2, параграфи 2 и 3	Член 2, параграфи 2 и 3
Член 3	Член 3
Член 4, втърпявателни думи	Член 4, параграф 1, втърпявателни думи
Член 4, буква а)	Член 4, параграф 1, буква а)
Член 4, буква б)	Член 4, параграф 1, буква б)
Член 4, буква в), първо изречение	Член 4, параграф 1, буква в)
Член 4, буква в), второ изречение	Член 4, параграф 2
Членове 5, 6 и 7	Членове 5, 6 и 7
Член 9, параграф 1, първо изречение	Член 8, алинея първа
Член 9, параграф 1, второ изречение	Член 8, алинея втора
Член 9, параграф 2	Член 1, параграф 4
Член 10, параграф 1	-
Член 10, параграф 2	Член 9
-	Член 10
-	Член 11
Член 11	Член 12
-	Приложение I
-	Приложение II